

หัวของกล้วยไม้ดิน

Bulbs of Terrestrial Orchids

ดร.ฉันทนา สุวรรณธาดา รณณรงค์ อินทุภูติ และ สันติ สายสุวรรณ
Dr.Chuntana Suwanthada, Ronnarong Intuputi and Sunti Saisuwan

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ 50220

Huai Hong Khrai Royal Development Study Centre. Doi Saket, Chiang Mai 50220

บทคัดย่อ

การศึกษาโครงสร้างของลำต้นแปรรูปของกล้วยไม้ดินพบว่าลำต้นแปรรูปมีลักษณะเป็นหัวเหมือนหัวของพืชหัวโดยทั่วไป จากการสำรวจและศึกษาลำต้นกล้วยไม้ดินที่เติบโตในสภาพธรรมชาติพบว่า กล้วยไม้ดินแต่ละสกุลแต่ละชนิดมีลักษณะโครงสร้างของหัวแตกต่างกันในรายละเอียด มีทั้งที่มีลักษณะเป็นหัวแบบเผือก หัวแบบมันฝรั่ง และ หัวแบบเหง้า การศึกษานี้ได้บันทึกลักษณะของหัวของกล้วยไม้ดินและได้เปรียบเทียบความคล้ายคลึง ตลอดจนความแตกต่างของหัวของกล้วยไม้ดินต่างสกุลและต่างชนิดไว้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาด้านอื่นๆ ต่อไป

Abstract

Modified stems of terrestrial orchids could be conveyed by means of their structure as the regular types of bulbous plants. From surveys and studies, it could be concluded that among various genera and species of orchids growing wild, different bulb structures were comprehended. The orchid bulbs portrayed those of corms, tubers and rhizomes of average bulbous plants, depending upon species. This study recorded and revealed differential details as well as similarities in the bulb structure of many orchid genera and species, applicable for further studies in various aspects.